

með meiri eða minni glöggskygni og hreinleik, með meiri eða minni mótsögnum í öllum trúarbrögðum, sem í raun og veru geta kallast trúarbrögð. Þessi aðalsannindi eru, að Guð sé góður og að maðurinn geti treyst því í lífi og dauða. Það eru engin trúarbrögð til og engin guðfræði, sem vert er um að tala, sem ekki setja þetta fram með meira eða minna samræmi eða ósamræmi. Þessi sannindi eru framsetning allrar verulegrar trúar. Þau eru hin eina trú, sem er sameiginleg öllum trúuðum sálum. Guðfræðin er afleiðing mannlegs hugvits, mannlegra fordóma, hjátrúar og erfikenna. Sumt í henni getur verið alveg andstætt sannri trú. Hún getur sagt með trúnni, að Guð sé góður, en síðan haldið áfram að gjöra staðhæfingar honum viðvíkjandi, sem eru alveg ósamrýmanlegar við alt, er mögulegt getur kallast gott. Ein tegund af guðfræði setur þetta fram með einum hætti og önnur með öðrum. Þannig verður til margskonar guðfræði, og milli hinna mismunandi tegunda eru deilur, þær æsa til haturs og óvináttu; en trúin er ávalt ein og ávalt friðsöm.

Eg hefi sagt, að hin eina trú staðhæfi að Guð sé góður og að menn geti treyst á það í lífi og dauða. Vér ættum að bera í huga og hjarta þá þekkingu og tilfinningu, að orðið trú þýðir að réttu lagi þetta og ekkert annað. Það orð hefir sína merkingu eins og hvert annað orð, og í vanalegu máli notum vér það ávalt í þessari merkingu og engri annari. Guðfræðin leikur sér að þessu orði, hún snýr því og þvingar það til þess að ná sínum tilgangi. En orðið trú hefir aðeins eina þýðingu á vörum þeirra sem tala blátt áfram. Þýðing þess er traust, og engum gæti komið til hugar að nota orðið í nokkurri annari merkingu í sambandi við aðra menn. Maður segir t.d. að maður hafi trú á því að þessi eða hinn sé heiðarlegur maður; maður gæti ekki sagt, að maður hefði trú á því að hann sé óheiðarlegur. Maður getur trúað því að hann sé óheiðarlegur en maður mundi ekki kalla það trú. Ef vinur manns er veikur, þá getur maður sagt að maður hafi trú á að honum muni batna, en maður gæti ekki sagt, að maður hefði trú á að honum mundi ekki batna, hversu hræddur sem maður væri um það. Í ofviðri út á hafi mundi maður hafa trú á styrkleika skipsins, en ekki gæti maður haft trú á veikleika þess.

Margar guðfræðiskenningar eru til, sem leggja áherzlu á það sem ekki er hægt að hafa trúartraust á. Það má trúa því, taka yfið